

Z ZUCHOWEGO NA WASZE

JAK ROZUMIEĆ, WSPIERAĆ
I BYĆ OBECNYM PODCZAS
ZUCHOWEJ DROGI DZIECKA

AUTORZY:

phm. Agata Gurgul
HO Daniel Kujawa

RECENZENCI:

pwd. Weronika Puciata
pwd. Róża Witkowska
Justyna Kardasz

OPRACOWANIE GRAFICZNE:

HO Daniel Kujawa

SŁOWEM WSTĘPU

Przewodnik po świecie zuchowym powstał, by wyjść naprzeciw najważniejszym sojusznikom kadr jednostek najmłodszej metodyki ZHP – Wam, rodzicom naszych zuchów. Zawsze zależało mi, by wspólnie pracować nad rozwojem dzieci i kiedy miałam okazję trafić na zaangażowanych opiekunów, moje zuchy kwitły. Trudno jednak było tłumaczyć wszystkie pojęcia, rangę niektórych wydarzeń zuchowego świata. Od tamtej pory uważam, że choć mamy swoje własne tajemnice i obrzędy, warto jest część z nich odstąpić przed Wami, byście wspólnie z dziećmi mogli cieszyć ich sukcesami i pomagać im je osiągnąć. Nie ma gromady zuchowej bez rodziców i z tego dokładnie powodu powstał ten przewodnik.

Pozwalam sobie też w tym miejscu podziękować Wam w imieniu kadr zuchowych: za obecność, wsparcie, ciepłe słowa, współpracę, a przede wszystkim za zaufanie. Dziękujemy, że powierzacie nam Wasze dzieci i pozwalacie wspólnie z nimi i Wami kreować lepszą przyszłość.

Z zuchowym pozdrowieniem,
Czuj!

Namiestniczka zuchowa Hufca ZHP Toruń
podharcmistrzyni Agata Gurgul

SPIS TREŚCI:

1. MUNDUR I BARWY...	4
2. PRAWO ZUCHA...	9
3. OBIETNICA ZUCHA...	10
4. TROPY...	11
5. SPRAWNOŚCI...	13
6. GWIAZDKI ZUCHOWE...	14
7. PIERWSZY BIWAK...	16
8. PIERWSZA KOLONIA...	22
9. KOSZTY...	29

MUNDUR I BARWY

WSTĘP:

Dla zucha posiadanie munduru jest niesamowitym uczuciem, ale czy na pewno warto kupić mundur od razu po pierwszej zbiórce? Według mnie warto poczekać z zakupem pierwszego munduru, zobaczyć czy na pewno Waszemu dziecku lub dzieciom spodoba się zuchowanie. Jeśli już Wasza pociecha będzie zdecydowana, to pojawia się pytanie: "Co składa się na mundur?"

Umundurowanie żeńskie

Całe umundurowanie żeńskie możecie zobaczyć na następnej stronie.

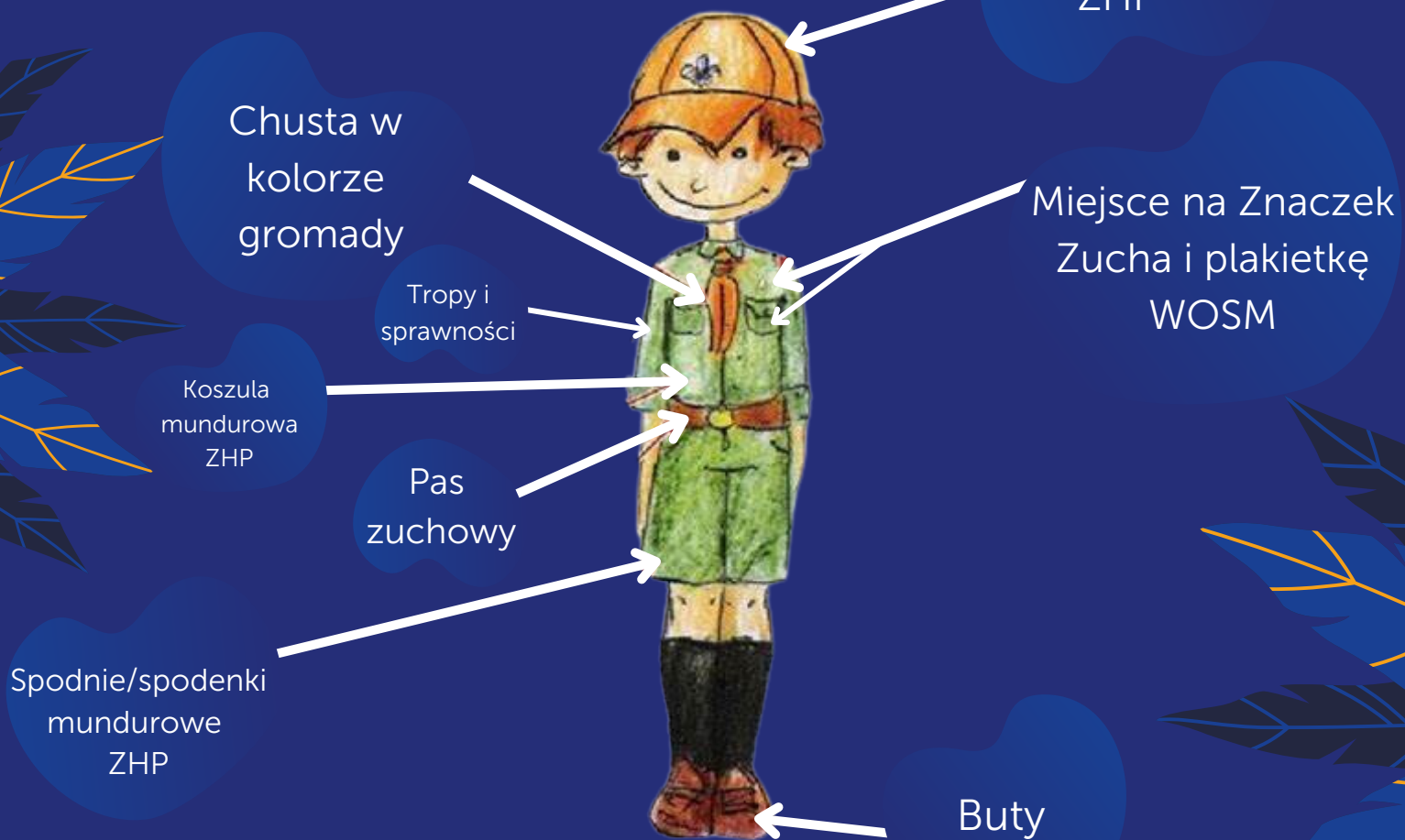
Nakrycie głowy przyjęte w gromadzie (warto spytać drużynowej/go jakie jest przyjęte w gromadzie),
koszulka mundurowa damska ZHP,
plakietka WAGGGS,
pierścień do chusty (o kolor i rodzaj należy dopytać drużynowej/go),
pas zuchowy (o kolor należy dopytać się drużynowej/go),
spódnica mundurowa ZHP,
getry (o kolor należy dopytać drużynowej/go),
wywijki (o kolor należy dopytać drużynowej/go),
buty z twardą podeszwą.

Umundurowanie męskie

Nakrycie głowy przyjęte w gromadzie (warto spytać drużynowej/go jakie jest przyjęte w gromadzie),
koszula mundurowa męska ZHP,
plakietka WOSM,
pierścień do chusty (o kolor i rodzaj należy dopytać drużynowej/go),
pas zuchowy (o kolor należy dopytać się drużynowej/go),
spodnie/spodenki mundurowe ZHP (o kolor należy zapytać drużynowej/go),
buty z twardą podeszwą.

Gdzie kupić mundur?

Skoro już wiecie na co składa się umundurowanie Waszego dziecka, to na pewno zastanawiacie się, gdzie można nabyć mundur. Już śpieszę z odpowiedzią! Warto pamiętać, że mundur nie musi być nowy, dlatego zachęcam do zakupu na różnych portalach (np. OLX, Vinted, grupy na Facebooku). Jeśli jednak chcecie kupić nieużywany mundur, to ze strony wgl.pl lub ze [składnicy.4 żywioty](http://skladnicy.4zywioty.pl). Warto też zapytać drużynowego Waszego dziecka, który Wam podpowie co, gdzie i jak.

Dlaczego nosimy mundury?

Nosząc mundur harcerski, każdy członek ZHP identyfikuje się z organizacją, do której należy. Wasze dziecko reprezentując gromadę, do której należy, wspomaga budowanie wizerunku ZHP. Dlatego tak ważne jest, aby mundur był na miarę możliwości finansowych kompletny.

Dodatkowe informacje

Wiele rodziców samemu kupuje Zaczek Zucha, tropy, sprawności etc. To jest błąd! Tropy i sprawności Wasze dzieci dostają po ich zrealizowaniu od drużynowej/go. Znaczka Zucha również się nie kupuje, ponieważ jest on nadawany przez drużynową/ego. Tak samo jest z barwami. Każda z gromad ma swoje wyjątkowe barwy. Moment ich nadania jest szczególny dla zuchów.

PRAWO ZUCHA

Prawo Zucha to zbiór zasad, które mają pokazywać dzieciom, jak żyć tak, by być dobrym dla siebie, innych i swojego kraju. Prawo Zucha wskazuje na właściwe postawy, do których dążymy i wartości, które są nam bliskie - używamy go często i odwołujemy się podczas zajęć jak i w sytuacjach konfliktowych czy trudnych dla dzieci. Jest ono naszym moralnym drogowskazem.

Poniżej możecie znaleźć Prawo Zucha w całej swojej okazałości:

1. Zuch kocha Polskę i czyni dobro.
2. Zuch jest dzielny.
3. Zuch mówi prawdę.
4. Zuch pamięta o swoich obowiązkach.
5. Wszystkim jest z zuchem dobrze.
6. Zuch stara się być coraz lepszym.

OBIETNICA ZUCHOWA

Obietnica Zucha jest najważniejszym wydarzeniem na zuchowej drodze dziecka. Złożenie obietnicy, brzmiącej "Obiecuję być dobrym zuchem/zuchenką i zawsze przestrzegać Prawa Zucha", jest momentem stania się zuchem w pełni. Dzieci otrzymują Znaczek Zucha i mogą go przypiąć na piersi, sygnalizując całemu światu, że przestrzegają Prawa Zucha, pokazując to swoją postawą, i należą do Związku Harcerstwa Polskiego.

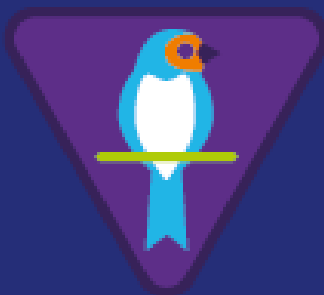
Zuchy składają Obietnicę na biwakach, koloniach lub specjalnie przeznaczonych do tego zbiórkach. Niektóre gromady będą na wydarzenie Was zapraszać, w innych będzie to niespodzianka dla dzieci owiana tajemnicą. Warto więc postępować według instrukcji otrzymanych od drużynowego lub drużynowej, by Obietnica była jak najbardziej wyjątkowym momentem.

TROPY

Przede wszystkim, zuchy bawią się w coś lub w kogoś – to najważniejsza zasada naszej metodyki. Na jej podstawie powstał zbiór tropów i sprawności, które pozwalają Waszym dzieciom wcielić się w daną osobę czy postać i nauczyć się na jej błędach i dobrych decyzjach i jednocześnie rozwinąć własne pasje i zbudować potrzebne w dorosłym życiu kompetencje. Dzięki temu osiągamy wszechstronny rozwój poprzez zabawę i naśladownictwo dobrych postaw.

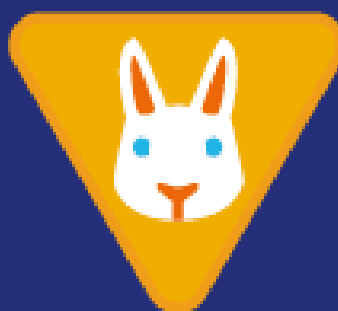
Tropy więc zuchy zdobywają grupowo, bawiąc się w coś lub kogoś - w ten sposób poznają świat i rozwijają się fizycznie, emocjonalnie, intelektualnie, duchowo i społecznie.

Zdobycie tropu trwa kilka zbiórek, podczas których zuchy rozwiązują konflikty, odnajdują zaginione skarby, pomagają lokalnej społeczności, odwiedzają strażaków i szpital albo ratują planety i krainy i wiele innych. Zuchy zdobywają, na przykład, "Młodych Obywateli", "Ratowników", "Muminki", "Ornitologów". Tropy to fioletowe naszywki, które układa się w kółka, przyszywając je obok siebie dłuższymi bokami trójkąta, na prawym rękawie.

SPRAWNOŚCI

Zuchy i zuchenki zdobywają sprawności indywidualnie, rozwijając swoje własne zainteresowania. Zadaniem sprawności jest pozwolenie dzieciom na wyrażenie siebie i poszerzenie ich umiejętności, kompetencji i wiedzy w zakresie, który je zainteresuje lub jest dla nich ważny. Mamy więc "Mistrzów i mistrzynię ringo", "Zielarzy i zielarki", "Hodowców i hodowczynie zwierząt". Sprawności to żółte naszywki, które układają się razem z tropami w kółka na prawym ramieniu.

GWIAZDKI ZUCHOWE

Gwiazdki skupiają się na rozwoju emocjonalnym i duchowym poprzez stawianie dostosowanych indywidualnie wyzwań oraz na zdobywaniu wiedzy o gromadzie, do której należy dziecko, o harcerstwie i o świecie. Między innymi wyzwaniem dla zucha może być nieużywanie przekleństw czy ograniczenie czasu spędzonego przed ekranem komputera.

Książeczki na gwiazdki mają trzy poziomy, które dostosowane są do wieku i rozwoju dzieci w danej klasie. Książeczki na gwiazdki zapewnia drużynowy lub drużynowa. Warto zapoznać się z jej zawartością i wesprzeć dziecko podczas wykonywania poszczególnych zadań. Część z nich będzie wymagała potwierdzenia rodzica lub opiekuna prawnego lub ich zaangażowania – jest to doskonała okazja do spędzenia wspólnie czasu i pogłębienia więzi.

PIERWSZY BIWAK

Pierwszy biwak jest dużym wydarzeniem i dla zuchów i dla ich opiekunów. W tym miejscu chciałabym przybliżyć sylwetkę typowego biwaku, by rozwiązać trochę wątpliwości.

Zuchy jeżdżą na biwaki na całość weekendu lub jedną noc. Zwykle zakwaterowane są w szkołach, budynkach należących do ZHP lub użyczonych przez zaprzyjaźnione organizacje. Dzieci w tym wieku zwyczajowo nie śpią pod namiotami podczas biwaków. Zuchy mają zawsze dostęp do toalety, wody pitnej i zapewnione są im posiłki. Kadry gromad dbają, by wszystkie potrzeby fizjologiczne (i nie tylko) dzieci były spełnione. Zwykle dzieci nie mają dostępu do pryszniców, jednocześnie zawsze w planie jest toaleta wieczorna i poranna.

Podczas biwaków zuchy śpią na własnych karimatach lub zapewnionych materacach, we własnych śpiworach i spożywają posiłki na własnych naczyniach (najlepiej w menażkach). Zależnie od biwaku i okoliczności, drużynowy bądź drużynowa przygotowują listę potrzebnych na biwaku rzeczy i przesyła ją przed wydarzeniem do zapoznania się. Dzieci pakują się w plecak, który są w stanie unieść – warto spakować go razem z nimi, by wiedziały, co mają ze sobą i gdzie. Kwestia urządzeń elektronicznych i pieniędzy zabieranych przez dzieci na wyjazd różni się w zależności od gromady i biwaku. Warto podpisać wszystkie zabrane przez dziecko rzeczy, włącznie z ubraniami – zdarza się, że zuchy same nie wiedzą, co ze sobą przywiozły. Podpis lub symbol ułatwi kadrze znalezienie właściciela zguby.

Warto przed biwakiem opisać kadrze trudności, z jakimi zmaga się dziecko, dać znać, jeśli to jego pierwszy wyjazd bez rodziny, w zupełnie obce miejsce. Nie ma niepotrzebnych informacji – im więcej wiemy o dzieciach, tym lepiej możemy o nie dbać i zapobiegać nieprzyjemnym sytuacjom. Innymi, przykładowymi, wartościowymi informacjami są te dotyczące nietrzymania moczu, trudności z zasypianiem, wybiórczości pokarmowej, diagnoz poradni psychologiczno-pedagogicznej, wyznawanej wiary, niedawnych, trudnych wydarzeń w życiu dziecka.

Konieczne jest poinformowanie kadry przed biwakiem o przyjmowanych przez dziecko lekach, ich dawkowaniu i uczuleniach. Konieczne jest też poinformowanie kadry i napisanie zgody dla osoby, która nie jest opiekunem prawnym, a ma odebrać dziecko z wyjazdu. Zgoda musi zawierać imię i nazwisko dziecka, imię i nazwisko odbierającego i jego numer dowodu osobistego.

Programy biwaków różnią się od siebie – dzieci jeżdżą na nie podczas różnych pór roku, zajęcia są więc dostosowane do możliwości pogodowych i terenowych. Zwykle program biwaku oparty jest na wymyślonej przez kadrę historii. Podobnie jak na zbiórkach, dzieci wszechstronnie się rozwijają podczas zabawy i zdobywają trofy, sprawności i gwiazdki. Podczas biwaku jednak mają możliwość lepszego zintegrowania się z gromadą i posmakowania nocowania bez opiekunów, których mają na co dzień. Jest to doskonały moment na budowanie odpowiedzialności i niezależności u naszych zuchów. Poza tym – biwaki to przede wszystkim okazja do zbierania niesamowitych wspomnień na całe życie.

Poniżej znajdziecie przykładową listę rzeczy do zabrania na biwak. Pamiętajcie, że mogą się one różnić zależnie od wydarzenia.

- MUNDUR
- BUTY Z TWARDĄ PODESZWĄ
- KOSZULKI
- CIEPŁE UBRANIA
- OBUWIE SPORTOWE NA ZMIANĘ
- BIELIZNA NA PRZEBRANIE
- STRÓJ DO SPANIA
- CIEPŁA KURTKA PRZECIWDESZCZOWA
- CZAPKA, RĘKAWICZKI, SZALIK
- PROWANT NA ŚNIADANIA I KOLACJĘ

- PRZYBORY TOALETOWE
- ŚPIWÓR, PODUSZKA
- KARIMATA
- MENAŻKA/TALERZ, KUBEK
- KOMPLET SZTUĆCÓW
- ŚPIEWNIK
- LATARKA
- PRZYTULANKA

PIERWSZA KOLONIA

Jeśli biwak jest dużym wydarzeniem, to kolonia jest ogromnym. To często pierwszy, długi wyjazd dzieci bez rodziców, w specyficznych warunkach i w grupie, w której trzeba współpracować przez większą część dnia, kiedy wcześniej spędzało się z nimi jedynie kilka godzin w tygodniu. Wszystko to budzi emocje. I u zuchów, i u ich opiekunów. Nie ma się jednak czym martwić, kolonia to jedyne w swoim rodzaju wydarzenie, podczas którego dzieci mogą przeżyć niezapomnianą przygodę i zdobyć umiejętności na całe życie.

Kolonia trwa około tygodnia i zależnie od środowiska odbywa się puszcząsko, gdzie środowisko przygotowuje całą infrastrukturę obozową samodzielnie przed przyjazdem zuchów, lub na bazie harcerskiej. Zuchy śpią w domkach lub w namiotach, na łózkach polowych lub kanadyjkach wojskowych. W namiocie czy domku śpi kilkoro dzieci z podziałem na płeć: chłopcy z chłopcami, dziewczynki z dziewczynkami. Dzieci mają dostęp do sanitariatów, ciepłej wody, spożywają trzy pełnowartościowe posiłki dziennie i otrzymują podwieczorek. Kadra dba, by każdemu dziecku było ciepło, było czyste, najedzone i by czuło się bezpiecznie.

I to właśnie bezpieczeństwo podczas kolonii jest najważniejsze. Mowa tu o bezpieczeństwie w sensie fizycznym, jak na przykład zaznajomienie dzieci z regulaminami i procesami ewakuacyjnymi, wspólne ustalanie zasad i dbanie o przestrzeganie ich, ale również o bezpieczeństwie psychicznym i emocjonalnym. Zuchy wiedzą, że mają prawo mówić o swoich problemach, konfliktach i trudnościach, że mają prawo do przeżywania emocji, a kadra ich nie zlekceważy. Wszyscy dorośli w ZHP mają obowiązek posiadać certyfikat Safe from Harm, który udowadnia ich przeszkolenie w zakresie bezpieczeństwa dzieci.

Więcej o programie można dowiedzieć się pod linkiem: <https://zhp.pl/odkryj/sfh/>.

Po bezpieczeństwie najważniejsze jest, by bawiąc się, zuchy miały okazję się czegoś nauczyć i zdobyć nowe umiejętności. Chcemy, żeby przeżyły wspaniały, owocny czas podczas kolonii, więc podobnie jak na biwakach zdobywają tropy i sprawności podczas różnorodnych gier i zabaw, jednocześnie spędzając czas na świeżym powietrzu. Fabuły kolonii różnią się od siebie, ale łączy je to, że każda z nich jest dopasowana do dzieci, które w niej uczestniczą i do specyficznych warunków miejsca, w którym odbywa się kolonia. Zuchy chodzą więc po górach, kąpią się w morzu, jeziorze albo zwiedzają pobliskie parki krajobrazowe – wszystko zależy od konkretnego wydarzenia.

Zuchy pakują się w plecak, który powinny być w stanie unieść – najlepiej posiadać jeden duży, na wszystkie rzeczy i jeden mały, podręczny, na wycieczki i gry w lesie. Pakując się z dzieckiem na obóz, pamiętajmy, że to ono będzie szukało swoich rzeczy i że powinno aktywnie w procesie pakowania uczestniczyć, jeśli nie robić tego samemu. Nie bójmy się oddać mu sprawczości - większą wartość będzie miało spakowanie plecaka przez zucha, nawet jeśli zapomni jednej czy dwóch par skarpetek. Poniżej załączamy przykładową listę rzeczy do zapakowania:

- MUNDUR
- BUTY Z TWARDĄ PODESZWĄ
- KOSZULKI, SPODNIE
- CIEPŁE UBRANIA
- OBUWIE SPORTOWE NA ZMIANĘ
- BIELIZNA NA PRZEBRANIE
- STRÓJ DO SPANIA
- CIEPŁA KURTKA PRZECIWDESZCZOWA
- CZAPKA Z DASZKIEM, OKULARY PRZECIWSŁONECZNE
- ZDROWE PRZEKĄSKI
- SPRAY NA KLESZCZE, KOMARY
- PRZYBORY TOALETOWE
- ŚPIWÓR, PODUSZKA
- KARIMATA
- MENAŻKA/TALERZ, KUBEK
- KOMPLET SZTUĆCÓW
- ŚPIEWNIK
- LATARKA
- PRZYTULANKA

Kolonia to zwieńczenie całorocznej pracy wychowawczej gromady i niesamowita okazja do spędzenia czasu w zuchowym gronie na łonie natury.

Zuchy wracają z niej pewniejsze siebie i bardziej niezależne, niezależnie od wieku. Nie bójmy się więc pozwolić im przeżyć przygody ich życia.

Pamiętajmy jednak, by podobnie jak przed biwakiem, podzielić się z kadrą wszystkimi ważnymi informacjami na temat dziecka, by wesprzeć ich w sprawianiu, że to będą najlepsze wakacje w życiu zuchów.

KOSZTY

Na moment wydania tego ebooka, czyli w październiku 2023 roku, składka członkowska w Hufcu ZHP Toruń, do którego przynależą Wasze zuchy, wynosi 200 złotych rocznie. Można ją płacić kwartalnie – łatwiej jest nam jednak, jeśli składka jest opłacona z góry za pół roku lub za cały rok. Ułatwia to prace drużynowym, skarbnikom i księgowym. O danych do przelewu informuje kadra.

Składka członkowska gwarantuje dziecku przede wszystkim ubezpieczenie podczas zbiórek i wyjazdów, ponadto finansuje materiały programowe i wspiera działanie organizacji na wszystkich poziomach. Więcej informacji na temat składki członkowskiej i kosztów harcerstwa znajdziecie pod adresem:

<https://torun.zhp.pl/dla-rodzicow/ile-kosztuje-harcerstwo/>.

Warto pamiętać, że nasi instruktorzy, poza specyficznymi wyjątkami, są wolontariuszami i nie zarabiają na prowadzeniu gromad ani drużyn.

Jeśli chodzi o wszelkie wyjazdy (na przykład biwaki czy wyjścia do teatru) – są one dodatkowo płatne, a ich koszty różnią się od siebie zależnie od długości wyjazdu, atrakcji, etc. Ponadto kosztem jest wspomniany wcześniej mundur i ewentualne akcesoria gromady (koszulki czy bluzy). Akcesoria nie są obowiązkowe. Jedne gromady je mają, a inne nie – zależnie od środowiska – należy dopytać o nie kadrę.